

1927

Es creen els Minyons de Muntanya, la primera institució escolta catalana, gràcies a la iniciativa de Josep Maria Batista i Roca.

1928

Organització del primer campament general al Papiol amb els Guies Excursionistes i els Minyons de Muntanya.

1930

Mossèn Antoni Batlle crea l'Agrupament Escolta Mare de Déu de Montserrat, del qual en fou consiliari.

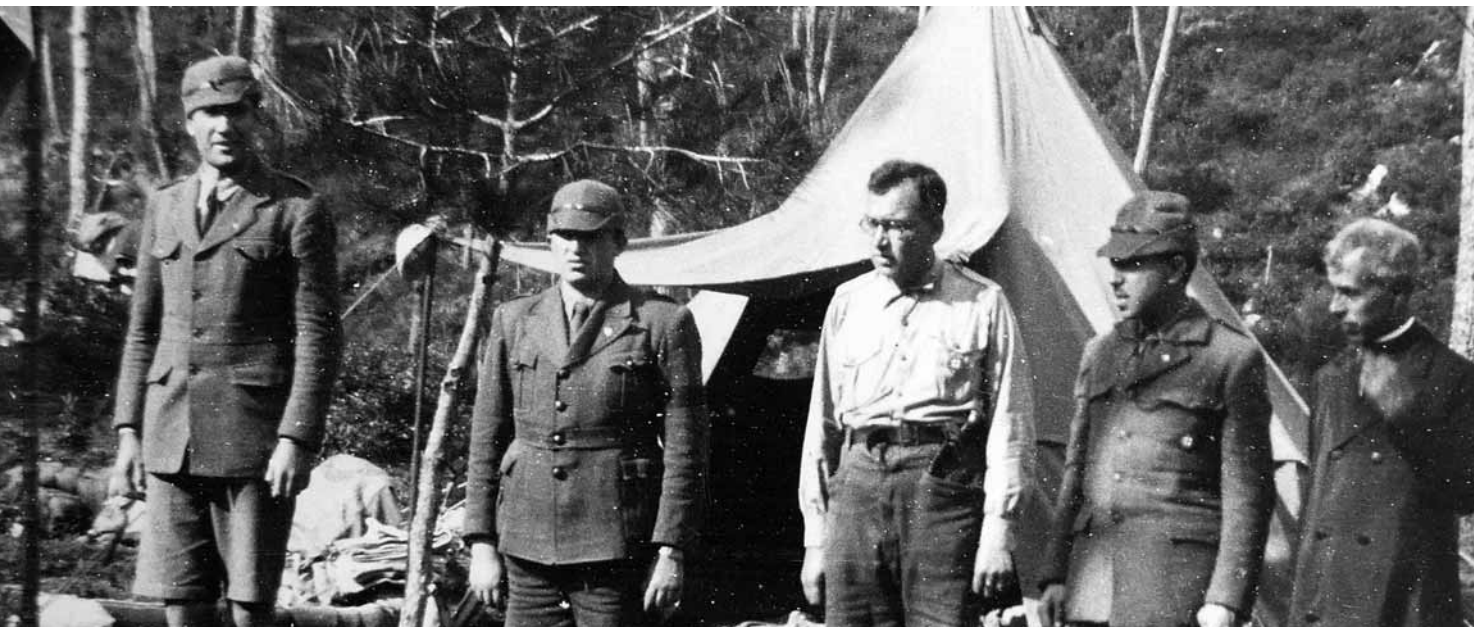
1936

A causa de la Guerra Civil, Batista i Roca s'exilia a Anglaterra i no retorna a Catalunya fins el 1976.

Dues vides enllaçades

Biografies de Mossèn Antoni Batlle i Josep Maria Batista i Roca

Monogràfic 2

Monogràfic 2 · Dues vides enllaçades

Introducció

Josep Maria Batista i Roca i Mossèn Antoni Batlle són, entre altres, dues de les figures més representatives i peculiars de l'escoltisme català. Els dos signifiquen els primers intents de perfilar un moviment escolta a Catalunya just després que es comencés a estendre aquest moviment juvenil des d'Anglaterra cap a altres països d'arreu del món.

Més endavant, tot i els moments de convulsió i revoltes que va patir el nostre país i la persecució que va tenir

el moviment escolta i guia durant la dictadura, els grups d'escoltes (i també de guies) van poder desenvolupar la seva tasca. Amb dificultats, clandestinament o a la reraguarda i gràcies a persones que creien i entenien l'escoltisme com una manera de fer avançar el país.

Batista i Roca i Mossèn Batlle, doncs, són els que van donar a conèixer l'escoltisme al nostre país i els que van aconseguir mantenir-lo fins als nostres dies.

En pocs anys, el moviment escolta arrelà a Catalunya. El 1932 ja trobem quaranta-quatre entitats masculines al Principat i una a Mallorca: els Al·lots de Muntanya.

La Generalitat de Catalunya va reconèixer l'escoltisme català el 1934, i el posà sota patronatge. L'escoltisme va donar la presidència d'Honor al president de la Generalitat.

Dues vides enllaçades

Biografies d'Antoni Batlle i Josep Maria Batista i Roca

Per Jordi Bonet

Fotografia de Josep Maria Batista i Roca, en la seva època d'estudiant (Arxius d'Escoltes Catalans).

I l'intent era seriós i urgent. Calia envigorir el caràcter dels catalans. Potser ara no es diria d'aquesta manera. Però llavors sí.

Catalunya renaixia i es veia. Vapors i fargues jalonaven les ribes del Llobregat i del Ter amb grandesa i modernitat. S'hi covaven, clar, degudes reivindicacions i tensions: hi hauria vagues i sindicats.

Les vies fèrries enllaçaven des de 1848 Mataró i Barcelona i, des de 1881, també Vilanova i Barcelona. Queien, millor dit, s'aterraven les muralles de Barcelona per deixar eixamplar la ciutat.

La llengua catalana tornava a ser

viva i culta. El mestre Pompeu Fabra hi estava treballant: ben aviat tindriem normes i més endavant el Diccionari General de la llengua catalana. De llibertats nacionals se'n somiaven i se'n conquerien, encara que no massa. Les Bases de Manresa programaven temps millors: encara érem regió però ens sabíem ja nació. Tot seria si la gent catalana volia. Però ho havia de voler. Voldria? Calia enfortir el caràcter català, el caràcter i l'autoestima dels catalans.

Era el 1888, l'any de la Primera Exposició Universal de Barcelona, i, a la vora de la mar, a Sitges, naixia Antoni Batlle i Mestre. Com molts sitgetans, el seu pare havia fet les

Antoni Batlle i Mestre

(Sitges, 1888 - Barcelona, 26 de novembre de 1955)

Pedagog i dirigent escolta, es va doctorar en filosofia i teologia a Tarragona. El 1912, amb tant sols 24 anys, va ser ordenat sacerdot a Barcelona. Més endavant, s'integra al moviment escolta dels Minyons de Muntanya que Josep Maria Batista i Roca havia creat el 1927. El 1930, ell mateix crea l'Agrupament Escolta Mare de Déu de Montserrat i, més tard, va fundar una secció de Minyons al Centre Moral i Instructiu de Gràcia. D'acord amb una autorització aconseguida de Roma a través del cardenal Vidal i Barraquer, el 1933 va poder celebrar a Llorà (Collsacabra) la primera missa de campament per a les seccions dels Minyons de Muntanya.

Malauradament, la Guerra Civil el van obligar a exiliar-se a Suïssa del 1936 al 1939, però, després de la seva fi va poder retornar i dedicar-se a la docència en l'ensenyament privat. Amb tot, no va ser fins el 1943 que va reprendre l'activitat escolta en la clandestinitat.

El 1955, just abans de la seva mort, va rebre per part del bisbe de Barcelona el nomenament de consiliari diocesà d'escoltisme. Una de les contribucions més significatives de Mossèn Batlle va ser la introducció de la coeducació en l'escoltisme i el guiatge.

Josep Maria Batista i Roca (Barcelona, 1895 - 27 d'agost de 1978)

amèriques i havia tornat. Si hagués fet amb cabals es podria dir que era un "americanu" però no era aquest el cas. L'Antoni, de petit escolà, esdevé seminarista, doctorat en filosofia i teologia, a Tarragona. I aviat es feu capellà. Ho és ja l'any 1912, el mateix any que a Barcelona desfilen una mena de batallons de petits nois jugant a soldats i que es fan dir Exploradores, o Boy Scouts.

El jove mossèn és primer vicari a Collbató i després a Premià de Dalt, però per poc temps. Quan el 1914 esclata la Primera Guerra Mundial, ell ja és a Barcelona, a Jesús de Gràcia, fent d'organista i mestre de capella. Com a mestre de cant figura a la primera Escola Montessori. Participa a la vegada a la vida del Centre Excursionista de Catalunya, a l'Orfeó Català, a Blanquerna, a l'Escola del Mar, a l'Escola professional de la dona i s'envolta dels millors pedagogs de Catalunya. Resulta ser un mossèn ben integrat a la vida del poble i en els moviments que fan renéixer tant l'església com el país.

Un dia el Mossèn se n'adonà que els nois de la seva escolania de Gràcia, es sentien atrets per una altra manera de fer: anaven d'excursió, s'organitzaven en petites colles i jugaven en plena natura; fins i tot, acampaven, una novetat a Catalunya. Aleshores, Mossèn Batlle va fer-se amb la seva motxilla i s'encaminà amb els Minyons de Muntanya que promovia un jove, aleshores desconegut, Josep Maria Batista i Roca.

Batista i Roca havia nascut el 1895 a Barcelona, al carrer del Comerç del barri de la Ribera. De jove, estudiava als Jesuïtes de Casp i es doctorà en Dret i Filosofia i Lletres. La Gran Guerra el va sorprendre a Anglaterra i, a la tornada, va

Fou un historiador, etnòleg i polític i una de les figures més importants per a l'escoltisme català. És considerat, al mateix temps, un dels fundadors de l'antropologia de base científica a Catalunya. A la Universitat de Barcelona estudià dret i lletres i va ser un dels fundadors de l'Arxiu d'Etnografia i Folklore de Catalunya. El 1927 fundà l'organització dels Minyons de Muntanya i gràcies a ell l'escoltisme es va introduir als Països Catalans.

En la seva vessant més política, el 14 d'abril de 1931 organitzà amb Pere M. Rossell i Vilar i Miquel A. Baltà, la Guàrdia Cívica entorn del president de la Generalitat de Catalunya, Francesc Macià, per defensar la República Catalana acabada de constituir i que, amb el temps, hauria d'esdevenir la Guàrdia Nacional de Catalunya. En la mateixa època, va crear l'agrupació patriòtica Palestra, entitat catalanista amb un tarannà educatiu i patriòtic que organitzava activitats d'història, literatura, acampades, excursions i competicions esportives.

A la fi de la Guerra Civil espanyola, es va haver d'exiliar a Anglaterra on va ser professor d'història al Trinity College de Cambridge. El 1940 va ser secretari del Consell Nacional de Catalunya a Londres (entitat política creada a França l'any 1939 per Lluís Companys, després de dissoldre el govern de la Generalitat de Catalunya), posteriorment fou el principal promotor de la formació d'una escola d'investigadors anglesos sobre temes catalans, l'Anglo Catalan Society, i del Consell Nacional Català i va defensar els drets de Catalunya a la UNESCO i a altres institucions internacionals. El 1976 tornà de l'exili i contribuï a la coneixença del problema català en els àmbits internacionals i va ser també un dels creadors i impulsors de la Unió Federalista de les Comunitats Ètniques Europees.

L'escoltisme català als anys 30

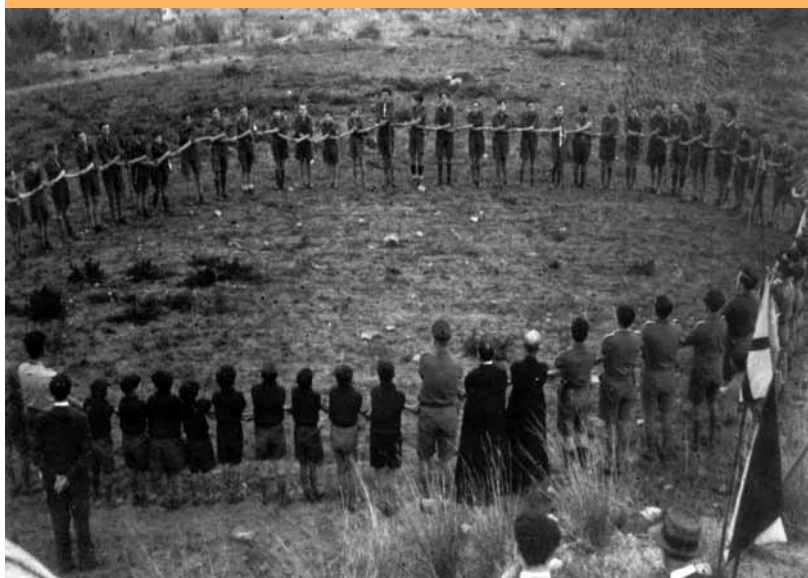
ingressar al Centre Excursionista de Catalunya i n'esdevé soci. Impulsa l'Arxiu d'Etnografia i Folklore, forma part de la Comissió de Propaganda de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana i es compromet progressivament en activitats de formació del caràcter dels catalans i les catalanes, des dels Guies Excursionistes i els Minyons de Muntanya fins a la Palestra (entitat catalanista fundada el 1930 per Josep Maria Batista i Roca i un grup d'amics seus, influenciats pels *sokols* txecs i eslovacs, el *Fianna Eireann* del Sinn Fein i l'escoltisme de Robert Baden Powell).

Al juliol de 1927, Batista i Roca pronuncia una conferència al Centre Excursionista de Catalunya sota el títol "Les organitzacions per a l'educació de la joventut a l'estranger (*Bal·liles* italians, *Sòkols* txecs i *Boy Scouts* anglesos) i revela la seva tendència i decantament pel mètode dels anglesos, més respectuós i assimilat al tarannà del poble català.

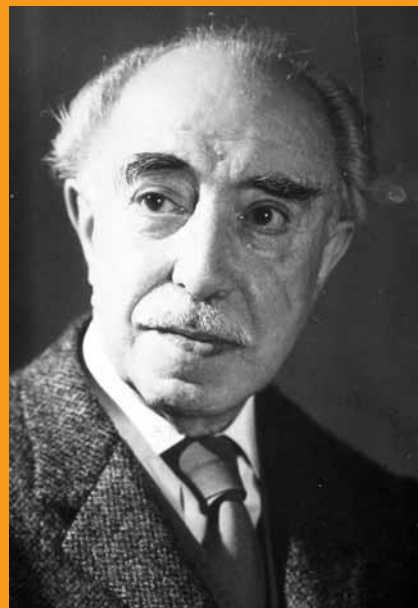
Tot i que no va poder aconseguir que aquest grup d'escoltes catalans que ell mateix havia creat fossin reconeguts com a associació pel Moviment Escolta Mundial (perquè el lloc ja l'havia ocupat l'associació espanyola), el 9 de juny de 1928 els Guies Excursionistes i els Minyons de Muntanya planten per primer cop les seves tendes al Papiol, a la comarca del Baix Llobregat. Posteriorment es va realitzar el Consell General de la Germanor, uns campaments generals, i es van constituir la Germanor de Noies Escoltes (que després se'n diran Noies Guia). L'escoltisme, doncs, oferia a Catalunya el que el país necessitava en aquells moments de canvis trepidants: els Minyons són presents quan es proclama la Segona República, quan el President Macià necessita escorta i quan s'exigeix ja un Estatut d'autonomia.

L'escoltisme oferia allò que el país necessitava en aquells temps de canvi i revolta

Rotllana durant uns campament vora l'any 1931

Dues de les cares més conegudes de l'escoltisme català

Josep Maria Batista i Roca
(Arxiu MHC, cedida per ANC)

Mossèn Antoni Batlle
(Arxiu Jordi Bonet)

La Guerra Civil, punt i a part

Per altra banda, Mossèn Batlle és a la Germanor, amb els Minyons de la Lliga Espiritual i les Noies de Congesta i és reconegut com a consiliari dels agrupaments confessionals.

El 6 d'octubre de 1934 portà nefastes conseqüències per Catalunya. El govern de la Generalitat, que feia tan sols uns dies que havia posat sota el seu patronatge les Germanors, acabà empresonat. La imprudent acció de Palestra, l'organització política vinculada fortament a Batista i Roca, féu que aquest s'hagués d'exiliar a

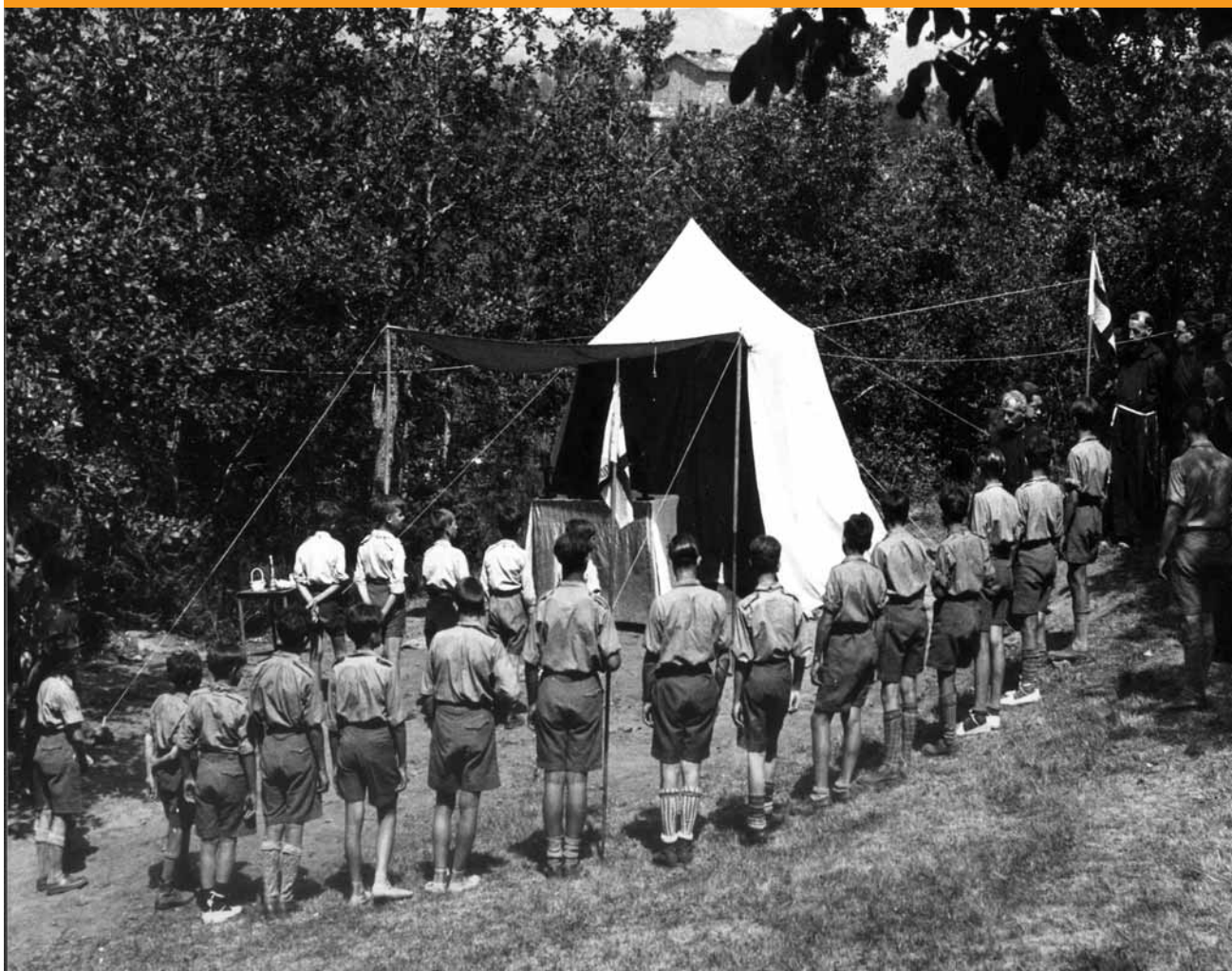
Anglaterra, i malmetia el programa institucional de l'escoltisme català, almenys fins a les eleccions del febrer de 1936.

Però el 1936 tampoc fou un bon any. Mentre uns militars s'alçaven contra l'ordre constitucional, sang i foc devastaven Catalunya. Mossèn Batlle amb els seus Minyons de l'agrupament de la Mare de Déu de Montserrat, plantava una creu al cim més enlairat de Catalunya el mateix dia que es produïa l'alçament militar. Els Minyons van viure la peripècia de retornar

a casa on, malauradament, no hi havia lloc ni per Mossèn Batlle ni molts d'altres que es van haver d'exiliar mentre durava la contesa.

Després del seu exili, Batista i Roca batalla per salvar l'escoltisme català unificant-lo i posant-lo altra vegada sota la protecció de la Generalitat. Els Boy-Scouts de Catalunya acullen i protegeixen l'escoltisme de Batista i Roca i de la minyonia, d'on és reconegut com a Cap Nacional. I l'escoltisme català compleix els seus deures amb la pàtria sota

Any 1935. Missa d'un campament escolta just abans de l'inici de la Guerra Civil. Formant rotllana, podem observar que molts dels minyons calcaven espadnyes i demostra els pocs recursos que tenia el país en aquella època.

Exili i clandestinitat; retorn i creixement

excepcionals formes de servei en temps de guerra.

A fora de Catalunya, l'exili del Mossèn a Suïssa s'enriqueix amb nous coneixements i experiències dels escoltes tant suïssos com francesos. Però, amb delit per tornar, Batista i Roca accepta de la Generalitat missions de pau a negociar amb el govern de la Gran Bretanya, on es trasllada i d'on ja no tornarà mentre visqui el dictador.

Mossèn Batlle sí que torna al país i, encara que malvist pels vencedors, no perd el temps maleint tenebres, sinó que aplega els seus Minyons i engega arriscadament altre cop el joc escolta. El 1945, a la fi de la Segona Guerra Mundial, es reconstitueix en la il·legalitat franquista el Consell General de l'escoltisme català i el Mossèn i els seus Minyons hi són benvinguts.

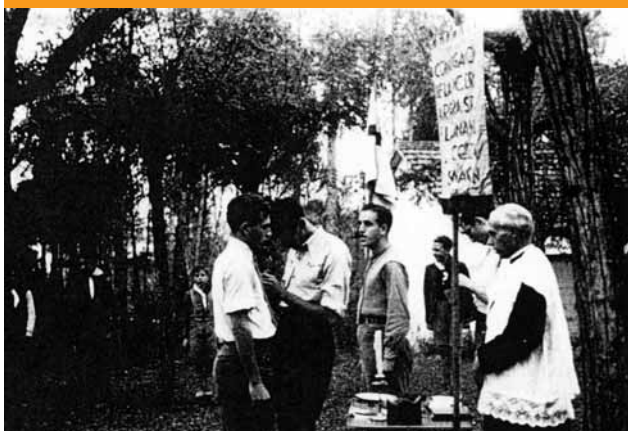
A Antoni Batlle no li agrada amagar-se i jugar a la clandestinitat. Així que, el 1947 els Minyons es deixen veure en

Els Minyons de Muntanya van mostrar la seva activitat a l'acte d'entronització de la Mare de Déu de Montserrat perquè Mossèn Batlle no volia seguir l'activitat escolta en la clandestinitat

l'acte d'entronització de la Mare de Déu de Montserrat; l'any següent se'ls veu a Santiago de Compostela i l'any sant de 1950 són a la Plaça de Sant Pere de Roma, fent servei.

Cada cop eren més els agrupaments que es creaven a redós de parròquies i congregacions religioses, però al marge i desafiant la legalitat del règim, que pretenia tenir l'exclusiva en la formació del jovent. Malauradament, el 1953 el Campament General de la branca Minyons Escoltes plantat al Montnegre fou assaltat pels membres de la Guàrdia de Franco. El Consell de l'escoltisme hagué de suspendre les seves activitats, el nom de Batista i Roca com a cap escolta s'hagué de silenciar, i el Mossèn emmalaltí irreversiblement.

En aquell moment, els agrupaments hagueren de cercar aixopluc més o menys legal, en entitats de l'Església, beneficiada pel Concordat del mateix 1953, o en altres entitats de caire excursionista.

Jordi Bonet i Armengol va fer la seva promesa a Valldoreix, el 14 de novembre de 1943. A les fotografies podem apreciar com Mossèn Antoni Batlle presideix la cerimònia. (Arxiu Jordi Bonet)

Final de trajecte

El 26 de novembre de 1955, moria Mossèn Antoni Batlle envoltat dels seus Minyons. El bisbe de Barcelona, just l'acabava de nomenar consiliari diocesà d'escoltisme.

L'obra de Mossèn Batlle en els agrupaments confessionals es va poder salvar gràcies a les Delegacions Diocesanes d'Escoltisme (DDE), creades dins els Consells de Joves d'Acció Catòlica (i inicialment dins dels bisbats de Barcelona, Vic i Girona). No faltaren, però, tensions dins dels mateixos escoltes, entre laics i

confessionals, que van portar a l'any 1959, la fragmentació de l'escoltisme català, tot i que, tots ells quedaven englobats dins de l'Associació Catalana d'Escoltisme (ACE).

Batista i Roca, paral·lelament, seguia a Cambridge, emprenent noves iniciatives de servei a Catalunya, tant a nivell polític (com el Consell Nacional de Catalunya primer, i el Consell Nacional Català, després), com cultural (amb l'anglo-catalan Society) i adreçant valuosos missatges de resistència als escoltes de Catalunya. Amb

tot, no s'atreví a creuar la frontera fins el 1976 i no tingué temps d'encapçalar noves aventures. Josep Maria Batista i Roca morí a Barcelona, el 27 d'agost de 1978, quan l'escoltisme a Catalunya festejava mig segle d'existència i resistència, a punt d'afrontar un temps nou ja en llibertat, fidel a l'herència rebuda tant ell i per part de Mossèn Antoni Batlle i Mestre, escoltes entre els millors.

Jordi Bonet i Armengol
Arquitecte en cap de la
Sagrada Família

Mossèn Batlle, amb una criatura a la falda,
mira una representació en un campament.
(Arxiu Jordi Bonet)

Al Principat de Catalunya, els Minyons de Muntanya van sorgir el 1927 a mans de Josep M. Batista i Roca, i celebraren el primer campament general de guies excursionistes i minyons de muntanya un any després, i el primer aplec general de minyons de muntanya en el 1930. L'escoltisme havia crescut en pocs anys, i el 1932 ja comptava amb quaranta-quatre entitats masculines; a més, n'hi havia una a Mallorca: els Al·lots de Muntanya.

La Generalitat de Catalunya reconegué l'escoltisme català (1934),

i el posà sota patronatge, mentre que l'escoltisme atorgà al president de la Generalitat la seva presidència d'Honor. Després dels fets del Sis d'Octubre el govern de la CEDA els retirà el reconeixement, que fou renovat pel president Companys, el 1936, any en que els Boy Scouts de Catalunya i la Germanor de Minyons de Muntanya s'unificaren en els Minyons de Muntanya-Boy Scouts de Catalunya, anomenada també Institució Catalana d'Escoltisme, amb un consell directiu únic amb Batista i Roca com a Cap Escolta Nacional.

Minyons Escoltes i Guies
de Catalunya

Fundació Josep Sans
Per l'escoltisme i el guiatge

Fotografia portada: D'esquerra a dreta: Antoni Piqué, Llorenç Vila, Carreras i Palet, Batista i Roca i Mossèn Antoni Batlle en un campament vora el 1935.

Fotografia contraportada: Les primeres promeses escoltes després de la Guerra Civil al Convent Maristes d'Horta (Arxiu Associació Mossèn Batlle).

Amb la col.laboració de:

Generalitat de Catalunya
Departament d'Interior,
Relacions Institucionals i Participació

memorial
de democràtic